

Kaupunkisuunnitteluvirasto

Länsisatamaprojekti/Kaijansinkko

Kaupunkisuunnittelulautakunnan kokoukseen 4.3.2008

Asia: Eteläiset kaupunginosat ry:n kannanotto Hernesaaren maankäyttökaaviosta

Lausumme kiitoksemme Hernesaaren maankäyttökaavion esittelytilaisuudesta asukkaille 23.2.2008 ja mahdollisuudesta palautteen antamiseen maankäyttökaaviosta.

Pidämme esitetyssä alustavassa maankäyttösuunnitelmassa ongelmallisina

- 1) helikopterikentän sijoittelua ja kauas merelle ulottuvaa täyttöaluetta
- 2) asuntokerrosalan suurta määrää
- 3) suunnitellun maanpäällisen paikoituksen vaikutuksia alueen kokonaisilmeseen

1. Alueen suunnittelun kokonaisidea

Aallonmurtajan ehdotettu sijainti helikopterikenttineen ja risteilyaluslaitureineen tukkii näkymät merelle ja Pihlajasaaren sekä sulkee kärjen käyttömahdollisuudet asukkailta. Saaren itärannan yhtenäistä kulkua rannan kautta lounaiskärkeen asti ei tule katkaista suljetuilla alueilla. Vaikka laskennallinen 500 m suojavyöhykevaatimus täyttyy ehdotetusta sijainnista, lentomelu kantautuu rantaan tuulen mukana ilman rakennusten vaimentavaa vaikutusta.

Uusi täyttöalue/aallonmurtaja merelle Herne saaren kärjen itäpuolelle on poistettava tai sitä on ainakin huomattavasti lyhennettävä. Näkymä merelle tulee jäädä avoimeksi Telakkakadun päästä katsoen ja muulta rantavyöhykkeeltäkin. Aallonmurtaja estää Eiranrannan pohjukalle ominaisen ainutlaatuisen aallokon vyörymisen rantaan.

Saaren itäranta tulee olla kärkeen asti vapaasti kuljettavaa rantavyöhykettä kahviloineen ja muine virkistyspalveluineen. Länsiranta varataan risteilysatamalle, helikopterikentälle ja muille kaupallisille palveluille. Pidämme hyvänä arkkitehtuurikoulu Arkin viitesuunnitelman "koura"-idea, joka eteläkärjessä kääntyisi kohti kaakkoa ja jonka kärkeen asti kulkisi kävelyreitti. Kouran sisäisivuille tulisi pienvenelaitureita ja kouran länsipuolelle risteilijälaituri sekä kärkeen helikopterikenttä. Hernesaaren kärjessä tulee sijaita merellisen reitin päätepiste, aukio ja näköalapaikka.

Rakentamiskorkeus ja rakentamisen määrä on sovitettava ympäröivään rakennettuun ja luonnonmaisemaan. Tämä tulee havainnollistaa riittävällä määrällä havainnekuvia jo aikaisessa suunnittelu- vaiheessa.

Olemme aikaisemmassa kannanotossamme 22.10.2007 painottaneet seuraavia seikkoja:

- 1) Hernesaaren maisema ja olosuhteet ovat sen voimavara.
- 2) Ranta-aluetta ei saa privatisoida eikä näköalaa merelle supistaa lisätäytöillä, saarilla tai aallonmurtajilla.
- 3) Jatkosuunnittelussa on modernilla tavalla otettava huomioon ilmastonmuutokseen varautuminen, rakentamisen ja käytön ekologinen jalanjälki sekä kestävä kehityksen maisemalliset ja toiminnalliset periaatteet.

2. Helikopterikenttä

Ehdotetussa paikassa helikopterikenttä ei voi sijaita edellä esitettyjen seikkojen ja lentomelun tähden. Vaikka Jätkäsaaren osayleiskaava on jo vahvistettu, tulisi silti voida tutkia helikopterikentän sijoittamista Jätkäsaaren kärkeen. Tulisi myös tutkia vakavasti vaihtoehtoisia sijainteja koko pääkaupunkiseudun palvelun näkökulmasta. (Esim. yhdessä Espoon kaupungin kanssa tulisi tutkia Otaniemen eteläpuolista liikennealuetta ja Länsiväylän päälle rakennettavaa ratkaisua). Pelastustoiminnassa kenttä lienee toteutettavissa vähemmällä tila- ja meluvaatimuksilla laiturialueelle. Mikäli kenttää ei voi sijoittaa muualle, tulee tutkia voidaanko puita kasvavalla meluvallilla kentän ja asuntoalueen välillä ohjata ja vaimentaa helikopterimelua ja samalla lisätä vihreätä vyöhykettä.

3. Asuinalueet: koko, mittakaava, konsepti

Maankäyttökaavion esittämää asutokerrosalaa tulee vähentää ainakin yhden kylä-pallon verran. Tämä tarkoittaa asuinkerrosalan pudottamista vastaamaan noin 3000 asukasta. Itäreunan ja eteläkärjen puisto- ja virkistysalueita tulee esitetystä suunnitelmasta lisätä.

Ajateltu "kyljen" ketju ei ole kantakaupungille ominaista urbaania rakentamista. Luonnosvaiheessa on huomioitava aluetytologia ja tehtävä ympäristön typologinen analyysi (ks. KSV:n selvitykset Ajankohtaisia asumisen teemoja, 2005, ja Katutila osana kaupunkitilaa; Mälkki-Verwijnen: Avauksia kaupungin anatomiaan, 1997; Lehtovuori, O & P: Jätkäsaaren länsiosa uusiksi, ARK 3/2007). Asuinaluesuunnittelun tulee olla integroivaa, ei eriyttävää ja alueet tulee suunnitella läpikuljettaviksi ja myös sellaisiksi hahmotettaviksi (vrt. Herttoniemenranta), ei sisäänpäin kääntyviksi klustereiksi. Asumisen palvelut, pallokentät yms. tulee sijaita osana asuinalueita, ei niitä jakavina. Jo ankarien tuuliolosuhteiden vuoksi kaupunkirakenne tulisi olla tiivistä. Katurakentamisessa tulee voida tutkia pienempi mittakaavaisia ratkaisuja ja joustamista nykyisistä liikennesuunnittelumääräyksistä miellyttävän katu ympäristön aikaansaamiseksi (vrt. Kartanonkoski).

Esitetty rakennusten kerrosluku, eteläosien noin 3-4 kerroksesta pohjoisosien kantakaupungille tyypilliseen 6-7 kerrokseen, on periaatteena hyvä. Tämän kerrosluvun tulee sisältää maantasokerros. Kaavassa voitaisiin kenties määrittellä räystäskorkeus kerrosluvun sijaan. Kerroskorkeuden tulee laskea kauttaaltaan saaren keskiakselilta rantoihin päin, jotta rantapuiston mittakaava, varjostaminen ja tuulisuus ovat hallittavissa. Korkeiden rakennusten kerrosluku viljasiilon ympäristössä ei saa ylittää alueen siluettia. Tämä historialliseen kaupunkirakenteeseen liittyvä alue ei sovellu korkeille torneille. Sen sijaan on tutkittava mahdollisuuksia muuttaa vanhoja säilytettäviä rakennuksia asuinkäyttöön, loft- ja studioasunnoiksi.

Kanavarakentaminen on suotavaa, mutta vain koko saaren poikki (kuten Naapurusto 1:n viitesuunnitelmassa). Esitetyn kaltaiset, asuinaluekohtaiset kanaalit eivät toimi. Niissä ei vesi vaihdu riittävästi ja ne roskaantuvat. Myös rakennusten korkeus ja korotettu maanpinnan taso merenpinnan tasoon verrattuna tulisi tutkia tarkemmin kanavien tilallisten, visuaalisten ja käyttöominaisuuksien suhteen. Tulisi selvittää myös muita mahdollisuuksia vesiaiheiden käyttöön.

4. Maanpinnan korotus

Maankäyttökaavion selostuksessa sanotaan: "Asukkaiden ja työpaikkojen pysäköintipaikat rakennetaan pääosin maanalaisina". Käytetty termi on tässä yhteydessä harhaanjohtava tarkoittaen käytännössä pysäköintiä varten tehtävää 3 m korotusta. Tämä ei saa aiheuttaa vaikeita varjostusolosuhteita, tuulisia kansiratkaisuja ja epämiellyttävää jalankulkuympäristöä. Sen sijaan rakentamisen profiili pitäisi pitää matalana ja suosia maantasolla olevia ratkaisuja. Maanpäällistä pysäköintiä tulisi olla vain osassa rakennuksia yhdistettynä kaupunkimaiseen kadunvarsipaikoitukseen.

5. Merikylä

Kaaviosuunnitelmassa on ehdotettu eteläkärkeen veneilyyn ja siihen liittyvään elinkeinotoimintaan keskittyvää "merikylää", johon sijoittuvat myös purjehduskeskuksen tarvitsemat rakennukset. Näemme tärkeänä, että palvelut ovat yleisesti saavutettavissa ja niihin integroidaan myös kaupunkilaisia monipuolisesti palvelevia virkistystoimintoja, mm. saunamaailma/talviuintikeskus. Palveluja alueelle suunniteltaessa tulee huomioida, että alueelle toivotaan liikuntatilojen lisäksi myös kulttuuripalveluja.

Veneiden talvisäilytykseen tulee ottaa kantaa jo osayleiskaavavaiheessa. Talvisäilytykseen tulee keksiä jokin muu ratkaisu kuin laiturisäilytys, jotta veneet eivät estä vapaata jalankulkua laiturialueilla. Säilytysmahdollisuuksina tulee selvittää esim. telakalta vapautuvia tiloja tai kaupungin ulkopuolelle sijaitsevia alueita.

Yhteistyöterveisin,
Eteläiset kaupunginosat ry

Pia Aaltonen
puheenjohtaja

Ulla Blomberg
sihteeri

Annuska Rantanen
Hernesaari-työryhmän jäsen